Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se
Remisser@regeringskansliet.se

Stockholm 2025-10-14

REMISSYTTRANDE;
Promemorian Förbättrat genomförande av UTP-direktivets förbud mot sena annulleringar
(Ert diarienummer LI2025/01503)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar över 5 900 medlemsföretag med runt 8 500 arbetsställen, huvudsakligen restauranger, hotell, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

1. FÖRSLAGET I PROMEMORIAN

I den aktuella promemorian föreslås huvudsakligen följande:

- Reglerna om förbud mot sena annulleringar i lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (LOH) justeras på så sätt att det läggs till ett förbud mot att en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter tillämpar en metod som innebär att köparen annullerar en order med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna i fråga.

- Förslaget syftar enligt promemorian till att säkerställa ett korrekt genomförande av det s.k. UTP-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan).

- Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

2. FÖRSLAGETS INNEBÖRD OCH VISITAS SYNPUNKTER

2.1 Närmare om förslagets innebörd och skälen till det

Av 5 § första stycket 2 LOH framgår att det är förbjudet för en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter att annullera en order med kortare varsel än 30 dagar, om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelat med stöd av 10 §. Regeringen har 3 a § förordningen (2021:583) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter meddelat föreskrifter om att en sådan kortare period gäller för köpare av produkter för användning i en verksamhet som bedrivs på en restaurang eller ett annat serveringsställe eller i en cateringverksamhet. I dessa fall uppgår perioden till fem dagar.

De aktuella reglerna rör i första hand köpare i LOH:s mening – dvs. företag som köper jordbruks- och livsmedelsprodukter och som har en årsomsättning som överstiger två miljoner euro. I vissa fall är även företag som har en lägre årsomsättning köpare enligt LOH – nämligen om de gör inköp av jordbruks- och livsmedelsprodukter gemensamt med andra företag och företagens årsomsättning tillsammans överskrider två miljoner euro.

I promemorian anges att Europeiska kommissionen har haft invändningar mot det svenska genomförandet av den aktuella artikeln i UTP-direktivet. Enligt kommissionen innebär artikeln inte bara att annulleringar ska vara förbjudna om de sker med mindre än 30 dagars varsel, utan annulleringar ska även vara förbjudna om de sker tidigare än så, om leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något annat sätt att få avsättning på marknaden eller användning av de aktuella produkterna. I promemorian anges att kommissionen för närvarande arbetar för att säkerställa att artikeln genomförs på detta sätt i alla medlemsstater.

Enligt bedömningen i promemorian behövs det – för att säkerställa ett korrekt genomförande av artikeln – att reglerna om förbud mot sena annulleringar justeras på så sätt att det läggs till en bestämmelse om att annulleringar är förbjudna om de sker med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något annat sätt att få avsättning på marknaden eller användning för varorna. Innebörden av denna kompletterande regel är att det krävs en bedömning från fall till fall av leverantörens utsikter att hitta en alternativ köpare eller användning av produkterna för att avgöra om en avbeställning som sker med 30 dagars varsel eller mer – eller tidigare än den period som föreskrivs med stöd av 10 § LOH – är tillåten eller inte.

Som exempel på situationer som kan komma att omfattas av det föreslagna nya förbudet mot annullering även om det sker med 30 dagars varsel eller mer anges den situationen att en köpare har beställt produkter som till sin karaktär eller mängd är av sådan art att det är svårt att hitta en alternativ köpare. Så kan exempelvis vara fallet när det gäller produkter som har en relativt lång produktionstid och en kort försäljningssäsong. Exempel på sådana produkter kan enligt promemorian vara

färskpotatis eller vissa högtidsrelaterade säsongsprodukter som har en kort försäljningsperiod.

Även köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter med en årsomsättning som överstiger två miljoner euro och som köper in sådana produkter för användning i en verksamhet som bedrivs på en restaurang eller ett annat serveringsställe eller i en cateringverksamhet kommer att omfattas av det föreslagna förbudet mot att annullera en order med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna i fråga. Detta kommer för företagen i restaurangsektorn alltså att gälla vid sidan av förbudet mot att annullera en order med kortare varsel än fem dagar

I promemorian anges bl.a. att förslaget innebär att företag som är köpare i LOH:s mening behöver anpassa såväl avtal som sin dagliga verksamhet till det nya förbudet samt att kostnaderna för regelefterlevnad är svåra att uppskatta. Det påtalas vidare att det är oundvikligt att det även kommer uppstå mer svårbedömda situationer samt att risken för att vid en felbedömning påföras en sanktionsavgift kan leda till att företag som överväger att göra en annullering avstår från detta och hellre tar den kostnad som det innebär att ta emot ordern.

2.2 Visitas synpunkter på förslaget

Visita avstyrker förslaget.

Visita anser att en reglering som innebär att det är förbjudet för en köpare att annullera en order inte enbart efter en närmare angiven viss tids varsel före leveranstidpunkten utan även med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna i fråga inte är tillfredsställande ur rättssäkerhetsperspektiv. I många fall torde bedömningen av huruvida leverantören i händelse av annullering kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna vara svår att med någon närmare säkerhet göra för köparen.

Till detta kommer att förslaget – som också konstateras i promemorian – till skillnad från direktivet föreslås gälla inte bara vid köp av färskvaror, utan i fråga om samtliga jordbruks- och livsmedelsprodukter. Det är således fråga om en fortsatt överimplementering av direktivet i Sverige, vilket inte är tillfredsställande.

3. ÖVRIGT

Som Visita i olika sammanhang tidigare har framfört anser vi att genomförandet av UTP-direktivet i Sverige har medfört ett antal verkningar som ligger påtagligt långt ifrån direktivets huvudsyfte – nämligen att skydda *mindre* jordbruksproducenter och leverantörer av jordbruks- och livsmedelsprodukter, beroende på deras relativa förhandlingsposition, mot *större* köpares otillbörliga handelsvillkor. I Sverige åtnjuter

dock stora leverantörer även skydd mot relativt små köpare beträffande betalningsfrister och handelsmetoder. Detta är märkligt, beklagligt och problematiskt.

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist Branschjuridik